

Content

1	TRANSLATION	2
1.1	NEJSTARŠÍ ZVEŘEJNĚNÉ FOTOGRAFIE IRSKÝCH TANEČNÍKŮ	2
1.2	NEJSTARŠÍ IRSKÉ ŠATY A JEJICH VLIV NA DNEŠNÍ DÁMSKÉ TANEČNÍ KOSTÝMY.....	6
1.2.1	Brath neboli šátek:	6
1.2.2	Kabát:	6
1.3	PŮVOD A VÝVOJ TANEČNÍCH KOSTÝMŮ 20. STOLETÍ	7
1.4	DÁMSKÉ KOSTÝMY.....	9
1.5	VÝŠIVKA NA DÁMSKÝCH KOSTÝMECH	10
1.6	IRSKÉ TANEČNÍ KOSTÝMY DNEŠNÍ DOBY	12
2	ABOUT IRISH DANCING	14
2.1	SHORT REVIEW OF HISTORY OF IRELAND AND ITS IMPACT ON IRISH DANCING.....	14
2.2	IRISH DANCES	16
3	TEXT ANALYSIS	19
4	GLOSSARY	24
4.1	Glossary of Irish terms	26
5	SEZNAM LITERATURY	27
6	LIST OF ABBREVIATION	28

1 TRANSLATION

1.1 NEJSTARŠÍ ZVEŘEJNĚNÉ FOTOGRAFIE IRSKÝCH TANEČNÍKŮ

Zatímco velmi málo autorů se věnovalo kostýmům na irské tance, někteří alespoň zahrnuli fotografie tanečnicků, aniž by komentovali kostým. O'Neill (1913) ve své úchvatné knize *Irish Minstrels and Musicians* zařadil tři fotografie, které jsou zajímavé tím, že jsou na nich údaje o tanečnicích z fotografie. Nicméně i když tyto tři dámy, které O'Neill představil, byly všechny irské tanečnice, není úplně jasné, jestli kostýmy, které měly na sobě, byly taneční nebo byly pouze pro hraní na dudy. Pokud budeme předpokládat, že dámy nosily stejné kostýmy pro obě aktivity, pak by tyto pravděpodobně mohly reprezentovat úplně první zveřejněné fotografie irských tanečnicků. Všechny jsou ještě zajímavější tím, že názorně ukazují dva typy kostýmů, jmenovitě varianta (kterou bych měl zmiňovat jako) „Colleen Bawn“ a varianta s dlouhými šaty a velkým šátkem přes ramena. Styl Colleen Bawn se skládal z pláště s kapucí a zástěry umístěné vpředu přes šaty.

O'Neill (strana 335) představuje mladou dámu Mollie Morrissey, která nosí plášť s kapucí nebo kostým ve stylu Colleen Bawn. Mladá dáma nebyla pouze mistryně ve hře na dudy, ale i v tanci. Fotografie na straně 483 ukazuje 3 tanečnice (Mazie McCarthy, Aleice Dunne a May McCarthy (1)) mající na sobě dlouhé rovné šaty s šátkem, zjevně připnutým pouze na jednom rameni s nějakou výšivkou na obojím, šatech i šátku. Nosí šerpu přes pravé rameno, kterou používají pro ukázání svých medailí. Šňůra zdobí pas šatů a visí vpředu dolů až někam po kolena. Také nosí pokrývku hlavy, pravděpodobně typu čelenky nebo korunky. Srovnání těchto dvou fotografií ukazuje dva typy kostýmů nošených kolem let 1911-1912. Typ Colleen Bawn byl v této době na sestupu a byl nahrazen typem dlouhých šatů a šátku.

O'Neilovy fotografie jsou také zajímavé díky tomu, že vidíme použití krajky na kostýmech (strana 483) na obojím, jak na šatech, tak i na šátku. Toto je určitě jedno z nejstarších zdokumentovaných použití krajky na (tanečním ?) kostýmu.

Nejstarší publikované fotografie, které jsem byl schopen najít, které se s absolutní jistotou vztahují k irským tanečnickům, byly v knize Kinney a Kinney vydané roku 1914. Nevypadá to, že by na tuto práci bylo odkazováno dalšími autory, kteří píšou o irských tancích, přesto obsahuje fascinující záznam irských tanců v Americe ze začátku 20. století. Je zobrazeno osm fotografií „Thomase Hilla a Patricka Walshe“ v různých tanečních pozicích na straně 174 ve snaze zobrazit jak se tancovali jig, hornpipe a reel. Strana 175 obsahuje tři fotografie zobrazující tři různé figury tance „A Four Hand Reel“ (pozn. překl. Tanec se tančuje ve dvou párech stojících proti sobě.). Čtyři fotografie na straně 178 zobrazují tanec „The Irish Jig“. Na třech z těchto fotografií jsou páry (muž a žena), hledící na sebe, jimiž jsou slečna Murray, slečna Reardon, Thomas Hill, (2). a Patrick Walsh, zatímco na čtvrté fotografii je Patrick J. Long (sólo).

Kinney a Kinney představuje muže nosící pumpky nad kolena s opasky ukazujícími medaile a košile s motýlky. Na opasku, který nosí Hill, se zdá, že jsou písmena C.P.C., které by mohly značit Cork Pipers Club (pozn. překl. Dudáský klub v Corku), kde se naučil tancovat. Ženy jsou zajímavěji zobrazeny tak, že nosí dlouhé šaty a kabát s kapucí v plné délce, s touto kapucí na hlavě. Z těchto fotografií to vlastně vypadá tak, že ženy tancovaly s hlavou přikrytou kapucí od kabátu. Tuto domněnku mi potvrdily zesnulé tanečnice jako Molly Hasson, Nellie Sweeney a moje matka. Je to také zachyceno na fotografii mladé australské irské tanečnice v Sydney roku 1916 ofoceno v O'Farrell (1994).

Další velmi stará práce, která představuje fotografie irských tanečnicků je publikace National Dances of Ireland od Elizabeth Burchenal. Tato kniha byla vydaná roku 1925 v Americe, ale dílo bylo sestaveno během její návštěvy mezinárodního folkového tanečního workshopu v

Dublinu v roce 1913. Zpoždění vydání bylo způsobeno vypuknutím první světové války. Vydání této práce v Americe takto brzo způsobilo to, že je kniha dostupná jen ve velmi malém počtu výtisků, dostupných pouze v Irsku. I když Elizabeth Burchenal nepochybně udělala fantastickou práci ve vydání této knihy se svými pěknými ilustracemi a velmi zajímavými fotografiemi, nemělo by se zapomínat, že jí při práci velmi dobře asistoval pan J. M Lang z Dublinu (3).

Na vnitřní obalové fotografii v knize od Elizabeth Bruchenal je skupina tanečníků a muzikantů. Pochopil jsem od nedávno zesnulé paní Le Gear z Limericku, že tato skupina projela Ameriku okolo roku 1900, a že ta fotografie byla pořízena v této době (fotografie 3). Ženy na fotografii nosí dlouhé šaty s bílou zástěrou, zatímco muži nosí pumpky nad kolena, košili a kravatu. Toto bylo více či méně běžné oblečení a jen stěží může být považováno za taneční kostýmy.

Většina fotografií použitých v knize od Elizabeth Bruchenal slouží k ilustrování pohybů dvaceti pěti tanečních figur. V úvodu říká, že tyto fotografie byly vyfocené účelně na křižovatkách a zahrnují některé z nejkvalitnějších tanečníků v Irsku. Tanečník zobrazený na stranách 71 a 73 je Thomas Lawlor z Dublinu, známý člen komise irských tanců, z čehož může být usuzováno, že tato skupina tanečníků pocházela z Dublinu. Není jisté, zdali fotografie byly vyfoceny v roce 1913 během toho, co Elizabeth Burchenal navštívila Dublin nebo později například po první světové válce. Kostýmy mohou naznačovat, že jsou z pozdější doby. Muži nosili pumpky nad kolena, košile a kravaty. Ženy nosily dlouhé šaty, spíše typické pro tu dobu až na to, že měly široké, dlouhé šátky přehozené přes jedno rameno a přichycené broží z Tary na druhé straně pasu, což byl určitě pokus o jejich rozlišení jako tanečního kostýmu. Ženy nosily čelenky, ale tyto nebyly neobvyklé jako každodenní šaty v té době. Ženy také nosily šňůru kolem pasu šatů. Toto je doloženo (v knize Elizabeth Burchenal 1913) citací: „ty šaty jsou irský lidový šaty starého keltského stylu, pumpky nad kolena jsou pravý starý irský oděv. Dámské šaty jsou všechny ve starém keltském stylu“ řekl o těchto fotografiích Lang.

Možná nejstarší kniha obsahující popis irských tanečních šatů a jejich doplnění fotografiemi byla *The Solo Irish Jig* vydaná Elvirou Ajello (1932). Kniha obsahuje dvoustránkový popis „poznámek ke kostýmům“ a čtyři ukázky kostýmů. Obsahuje mnoho dalších obrázků, aby čtenář viděl pozici nohou pro provedení sólo jigu.

Autor, o kterém je toho málo známo, bydlel na hrabství v Corcu a Kerry po tři roky během toho kdy ony obě studovaly a učily tanec. Na její knihu je odkazováno zřídka a není snadno dostupná. Avšak komentáře ke kostýmům, doplněné ilustracemi jsou zajímavé.

Ajello řekla, že „nedoporučovala „the familiar Paddy“ (pozn. překl. Paddy je zdobnělina od jména Patrick a používá se jako hanlivé označení Ira.) známého Ira s dudami a otlučeným kloboukem a vycházkovou holí nebo šaty stylu Colleen Bawn“. Její důvod byl ten, že byly v minulosti spojovány s kroky, které byly karikaturou pravých irských kroků. Také řekla, že takové kostýmy nebyly podpořeny Gaelic League. Obě popsali a ilustrovali fotografiemi kostýmy, které ona a její žáci nosili. Dívky nosily bílé vlněné kilty a bílou blůzu se zeleně olemovaným šátkem připevněným k levému ramenu broží z Tary. Přestože se o tom nezmiňuje, z fotografií kostýmů dříve je vidět, že na šátku byla jedna docela velká výšivka, ale na kiltu se žádná neukazuje. Kluci nosili šafránové kilty a košile, zelený kabát šafránově olemovaný šátek připevněný k levému rameni broží z Tary spolu s „malou brašničkou z kožešiny, koženým páskem a námořnický modrou čepicí jako nosili rybáři v Bretonu, ne ten obyčejný přiléhavý baret“. Šátek byl volně přehnutý a visel dolů na zádech.

Celý pánský kostým tak jak je popsán Ajello s jasně výjimečnou čepicí je téměř stejný každým způsobem jako ten obecně přijatelný jako pánský taneční kostým 90. let 20. století a zdůrazňuje to, jak málo se pánské kostýmy přes šedesát let změnily. Je to naprostý kontrast obrovských změn v dámských kostýmech.

1.2 NEJSTARŠÍ IRSKÉ ŠATY A JEJICH VLIV NA DNEŠNÍ DÁMSKÉ TANEČNÍ KOSTÝMY

1.2.1 Brath neboli šátek:

Brath neboli šátek se stále nosí v určité formě mimo jiné muži i ženami. Je to skutečně irský oděv a zdá se, že udělal dojem na anglické autory jako nejcharakterističtější pro Irsko a byl jimi značně obdivován (Spencer 1633). Slovo brath je gaelské vyjádření pro kabát, plášť nebo oděv a je dnes stále užívané mnohými irskými tanečnicemi když odkazují na šátkovou část svých kostýmů. Původně název odkazuje na jakékoliv oblečení nebo pokrývku. V období před Normany to byl vrchní oděv nošený přes „leine“ což byl typ dlouhé košile. Brath byl buď obdélníkový nebo čtvercový a připevněný buď sponou nebo broží na obou ramenech nebo byl připevněný jednou broží vepředu na hrudi. Jedna z nejznámějších broží, zachovaných dodnes, je brož z Tary. Je to stále nejpoužívanější brož na dnešních tanečních kostýmech. Brath byl oděv bez kapuce a bez rukávů, obecně ve spod a na stranách olemovaný různými barvami. Měl silný lem kolem krku. Byl to jak dekorativní oděv tak i funkční. Byl nošený jako vrchní oděv pro zahřátí a v noci mohl být odepnut a položen na zem jako deka.

1.2.2 Kabát:

Kabát se vyvinul z brathu. Byl méně symetrický než brath a více přiléhavý a někdy měl připojenou kapuci jako součást. V letech 1645-49 se Papal Nuncio zmínil o dámských kabátech s připevněnými kapucemi. Nosily se jako každodenní oblečení až do konce 19. století a dokonce i začátkem 20. století.

Kabáty s kapucí se objevovali v Bandonu a Macroomu až do 80. let 20. století a nosily se v částech hrabství Cork (a možná i jinde) jako součást každodenního oblečení, zvláště pak jako součást nedělních šatů.

Kabát Kinsale byl jeden z nejznámějších stylů kabátů v Irsku. Kapucová část byla obvykle velmi široká a když se nasadila na hlavu, spadala dolů tak, že ležela na obou ramenou. Tyto kabáty s kapucí byly v Irsku velmi oblíbené v 18. století a na začátku 19. století. Zkrácené typy těchto kabátů jsou často nazývány jako Colleen Bawn nebo kabáty Irish Colleen.

1.3 PŮVOD A VÝVOJ TANEČNÍCH KOSTÝMŮ 20. STOLETÍ

Zdá se, že prototyp dnešního dámského kostýmu na irské tance vzešel z období kolem roku 1915 nebo dokonce o něco později.

Taneční kostýmy, který se nosí dnes, vděčí za svůj původ keltskému obrození a založení Gaelic League v roce 1893. Tito spojení s keltským obrozením hledali kostým, který by byl přijatý jako národní šaty a značil by věrnost právě keltskému obrození. Přejali kilty pro muže a dlouhé vlněné (bawneen) šaty s šátkem nebo brathem pro ženy. Nicméně tyto typy „národních šatů“ se pouze vyvinuly v taneční kostýmy v pozdější době tedy od roku 1915 a déle. Dámský kostým Colleen Bawn/kabát s kapucí vyšel z módy v nebo kolem roku 1915 a byl nahrazený typem Gaelic, který nebyl navržený konkrétně jako irský taneční kostým ale spíše pro rozeznání těch, kteří byli věrní hnutí keltskému obrození.

Tyto kostýmy Gaelic byly prvně nošené těmi, kteří se hlásili ke keltskému obrození (kulturně nebo politicky) v tom nejširším smyslu. Dámské šaty byly často z bílého vlněného (bawneen) materiálu, někdy doplněné zelenou stuhou ve vlasech nebo na botách. Starý styl keltského brathu nebo šátku připnutého k oběma ramenům nahradil kabáty s kapucí. Brož z Tary byla obvykle použita pro upevnění šátku. Tyto „irské šaty“ byly často nošeny pouze v neděli (podle Molly Hasson z Corku) nebo při jiných speciálních událostech jako třeba na svatém přijímání, svatby nebo jiné společenské události (fotografie 7, 8 a 9). Fotografie 7 ukazuje mojí vlastní matku v roce 1918, která nosí svůj Irish Citizens' Army kostým nebo jak ona ho nazývala „irský kostým“. Toto, jak zdůrazňovala, nebyl její taneční kostým, který se v tu dobu stále skládal z

kabátu s kapucí Colleen Bawn (viz. fotografie 6) a později se skládal z dlouhých šatů a šerpy. Doposud tento Irish Citizens' Army typ kostýmu byl více či méně prototyp dnešního tanečního kostýmu. Moje matka nosila svůj „irský kostým“ jako členka Comann na mBan (pozn. překl. Název irské politické organizace pro ženy.) a když se účastnila jakékoliv společenské akce v Cork Pipers klubu atd. Byly to jednobarevné šaty s širokým šátkem přehozeným přes obě ramena, s velkou výšivkou na každém ze čtyř rohů a připnutý dvěma brožemi Tara vepředu, s malým množstvím výšivek kolem krku a širokou mašlí ve vlasech.

Na fotografii 8 je svatební skupina Boween z roku 1920. Svatba se konala v Lough Church v Cork City a svatební skupina je zobrazena v plné „Volunteer uniform“. Avšak dámské irské šaty na fotografii se velmi podobají starším irským tanečním kostýmům. Nevěsta a družička mají na hlavě vlněný závoj (z materiálu baween) a také obdélníkový šátek přes obě ramena přichycený dvěma brožemi Tara. Rohy šátků jsou vyšité. Tyto irské šaty nošené ženami na svatbu byly velmi podobné těm, které nosila moje matka, a byly dříve popsány. Tyto „irské kostýmy“ byly prototypy dnešních moderních tanečních kostýmů Tyto irské kostýmy nebo kostýmy Gaelic, jak byly často nazývané, byly také nošené menšími dětmi. Fotografie 9 ukazuje skupinu dětí confirmed před Pro-Cathedral v Dublinu, nosící irské kostýmy. Molly Hasson mi řekla, že jako mladá dívka nosila bílé, vlněné (bawneen) irské šaty v neděli a při dalších speciálních příležitostech. Ještě nosila kabát s kapucí Colleen Bawn a sukni se zástěrou jako svůj irský taneční kostým. Zřejmě to bylo až později, kdy byly bílé bawneen šaty přijaty jako taneční kostým, nějaký čas poté to bylo přijato jako „irský kostým“.

Přibližně od roku 1920 a dále když se opustilo od stylu Colleen Bawn, to byly tyto irské kostýmy, které byly přijaty pro irský tanec. Podobně jako když vyšly z módy pumpky nad kolena, byly nahrazeny kilty jako pánský taneční kostým. Kilty (jako dámský taneční kostým) byly přijaty jako irské šaty členy Gaelic League o mnoho let dříve než byly přijaty jako irský taneční kostým.

1.4 DÁMSKÉ KOSTÝMY

Když se kolem 20. let 20. století upustilo od typu šatů Colleen Bawn/kabátu s kapucí, irské tanečnice začaly nosit šaty s širokým obdélníkovým nebo čtvercovým šátkem, připnutým vpředu brožemi z Tary. Ze začátku byly šátky velmi široké a zakrývaly ramena a velkou část paží a boků tudíž bylo z horní části šatů vidět velmi málo nebo nic. Byly také často velmi dlouhé a zakrývaly tak celou zadní část šatů. Šátky se postupem času postupně zmenšovaly. Také se změnily ve stylu upínání, ze stylu, kde dva rohy šátku byly připnutý k sobě v místě nad pasem broží z Tary (fotografie 22 až 26) na styl, kde tyto dva rohy šátku nebyly sepnutý k sobě, ale byly připnutý na obou ramenou brožemi z Tary (fotografie 33, 34 a 35.) Pozdější varianta více odkývala šaty. Vývojový trend v případě šatů pro mladé tanečnice byl ve zmenšování šátku do té míry, že byl šátek připínán pouze k jednomu rameni a buď visel přes záda dolů, a nebo byl připnutý k pasu na druhé straně (fotografie 28-32). Jsou to tyto pozdější varianty, šátek připnutý pouze na jednom rameni, které jsou dnes stále populární. Avšak zdá se, že dospělé tanečnice si oblíbili menší šátky již v dřívější době. Vypadá to, že fotografie Maire McStocker v roce 1911 (fotografie 16) a zároveň s těmi z O'Neilla (1913) a Bruchenal (1925) ukazují upřednostňování dospělými menších šátků připnutých pouze k jednomu rameni a připevněných k pasu na druhé straně.

Kolem roku 1922 Lily Comerford uvedla třídní kostým pro všechny její tanečnice. V dámském provedení se kostým skládal z kiltu s blůzou a krátkým kabátkem (nebo redingotem) přes blůzu (fotografie 17). Krátké kabátky se nezapínaly vpředu, ale měly malý šátek připevněný na jednom rameni, který visel po zádech dolů. Tento styl kostýmů se stal ostatními tanečnickými třídami později velmi oblíbený. Byl přejetý v upravené podobě tanečnicí Essie Connolly kolem roku 1928 (fotografie 28 a 29). Nosili redingoty přes šaty a na hlavě měli baret s pírky, ale někdy byli bez baretu (fotografie 32). Tento styl krátkého kabátku a šatů, včetně baretu s pírky, byl také nošen nějakými neznámými tanečnicí z Corku ve 20. letech 20. století (fotografie 49). Když Cormac O'Keeffe založil své vlastní

taneční třídy, narozdíl od taneční třídy Cork Pipers klubu (13), podobně použil černý krátký kabátek nebo redingot přes žluté šaty se žlutým šátkem připnutým k jednomu rameni, ale nepoužil barety s pírkou. Později, když uvedla své třídní kostýmy Peggy McTeggart v roce 1940, také použila styl kostýmu krátký kabátek a kilt (fotografie 52). Krátký kabátek byl tradičně černý a šátek a kilt byly světle hnědé. The Nuent School of Dancing v Mallow pokračovala v nošení černého krátkého kabátku přes skládané šaty s baretem s peříčkem až do 60. let 20. století, ale navíc s krajkovým krejzlíkem kolem krku a krajkovými límečky kolem rukávů (fotografie 50).

Některé ze starších tanečnic Connolly v 30. letech 20. století nosily různé styly kostýmů skládajících se z šátku jen taktak připnutého k oběma ramenům a visícího dolů po obou stranách s typickou výšivkou podél celého okraje šátku a šňůru kolem pasu. Šaty byly stejně barevné jako šátek. Toto se může vykládat jako návrat k velmi starému stylu kostýmů nošeného tanečnicí Connolly, ale lišily v tom, že šátek byl menší a parádnější a odhaluje většinu přední horní části šatů. Taky se lišil v použití poměrně velkého množství výšivek tvořících souvislý lem podél šátku (fotografie 33, 34, 35).

V 50. a 60. letech 20. století bylo velmi oblíbené jemné skládání (harmonikový sklad) na šatech hlavně mezi předními tanečními třídami v Dublinu. Obvykle se k nim nosil krátký kabátek nebo redingot a jemně skládaný šátek často se školním znakem na kabátku (ale bez baretu). Tento styl „harmonikového“ skladu šatů je dnes vidět velmi zřídka. Do pozadí se dostával někdy v 70. letech 20. století.

1.5 VÝŠIVKA NA DÁMSKÝCH KOSTÝMECH

Jedním z největších vývojů mezi tanečními kostýmy prošlo od 20. let 20. století užití výšivek. Kostýmy dnešní doby jsou skvostnou prací umění zdobení až přemrštěné výšivkami, aplikacemi atd. Toto způsobilo růst velkého obchodu či průmyslu designu, výšivek a výroby tanečních

kostýmů. Je to velký obchod od toho, co dnes každá tanečnice má obvykle svůj vlastní, individuálně navržený kostým oproti tomu standardizovanému třídnímu kostýmu z dřívějších let. Toto všechno způsobilo, že je irský tanec hodně drahý, když kostým stojí kolem 500 až 700 liber (pozn. překl. 19 500 Kč až 27 300 Kč). Kromě toho jsou zde ještě další doplňky, jako jsou boty, pokrývka hlavy atd.

Poprvé byla výšivka na dámských kostýmech použita někdy ve 20. letech 20. století nebo možná dříve (O'Neill 1913, a fotografie 7 datovaná rokem 1918). Ačkoliv ve srovnání s 40 a 50 léty 20. století se jí velmi šetřilo. Nejdříve se používala po jednotlivých oddělených kusech (fotografie 22, 24, 25 a 26), ale někdy ve 30. letech 20. století byl uveden souvislý vyšívání lem na šátcích. V 50. letech 20. století se stal oblíbený souvislý vyšívání lem na spodním kraji šatů nebo na šosech. Současně probíhala změna k zaplněnějšímu typu šatů (fotografie 45 a 71). Nicméně do poloviny 80. let 20. století byl počet výšivek velmi nízký, styl a barva byly neokázalé. Od poloviny 80. let 20. století počet výšivek na dámských irských tanečních kostýmech vzrostl asi desetinásobně a zajisté musí téměř dosahovat svých hranic. Také jsme v posledních letech byli svědky zavedení a později nebývalého množstevního nárůstu používání šatonů, štrasu, a flitrů nejen na šatech a šátku ale i na pokrývce hlavy. Výše ceny za šaty vzrostla přiměřeně nárůstu výšivek, aplikací atd.

Zdá se, že výšivka se začala používat na irských šatech a irských tanečních kostýmech od doby kolem konce první dekády 20. století. Ale užití aplikací na tanečních kostýmech má zřejmě nedávný začátek a to v 80. letech 20. století. Aplikace velmi rychle nahradily výšivku a ve skutečnosti od roku 1996 je mnoho kostýmů hustě zdobeno aplikacemi a vůbec nebo téměř vůbec výšivkou.

Na pánských kostýmech je výšivka extrémně ojedinělá, a pokud je k vidění, skládá se obvykle z velmi malých kousků pouze na šátku nebo na ozdobném pásu nošeném ke kalhotám.

1.6 IRSKÉ TANEČNÍ KOSTÝMY DNEŠNÍ DOBY

Cíl této práce není souhrn nebo analýza současných irských tanečních kostýmů, ale spíše poskytnout historický popis původu a vývoje a tím objasnit kostýmy dnešní doby. Přidal jsem krátký popis hlavních změn, které nastaly v poslední době. Nicméně detailní popis dnešních kostýmů je lepší ponechat někomu kvalifikovanějšímu v oblasti designu kostýmů, než jsem já.

Co je zajímavé, je obrovský stupeň celosvětové jednotnosti a přijetí toho, co utváří irský taneční kostým. Je to obzvláště zajímavý, jelikož nejsou žádná psaná ba ani nepsaná pravidla, kterých bych si byl vědom. Kostýmy se vyvíjely více či méně vzájemným přijetím. Snadné cestování a blahobyt zvýšili mezinárodní kontakt mezi učiteli a tanečníky. Přibližně od 70. let 20. století ke stále se zvyšujícímu stupni, učitelé a rozhodčí z Irska a Velké Británie cestují do Severní Ameriky a Austrálie. Zvyšující se počet tanečníků ze všech částí světa přijíždí do Irska na takové události, jako jsou All-Ireland a World Championships (světový šampionát). Toto všechno vedlo k většímu kontaktu a většímu seznamování se všemi aspekty irského tance, včetně tanečních kostýmů. Samozřejmě používání videí také přispělo k celosvětovému seznámení se.

Tento zvýšený kontakt vedl ke stejnorodosti jak stylu tance tak tanečních kostýmů. Pryč jsou ty dny, kdy jsme mohli hned rozeznat tanečnicko školu nebo oblast z jeho/jejího stylu tance nebo z tanečního kostýmu. Regionální rozdíly v kostýmech už více nejsou rozeznatelné tak, jak bývaly. Kostým je jedinečný pro každého tanečníka a ne pro taneční třídy nebo region, kde tanečník bydlí nebo se učí. Výjimku tvoří taneční skupiny nebo figure dancing, sólové kostýmy jsou na denním pořádku, každý jednotlivě navržený pro každého tanečníka. Nicméně dokonce i v sólových kostýmech, které jsou ohromně variabilní v barvách, výšivkách a designech aplikací, je světová stejnorodost v celkovém formátu toho, co je přijatelný. Je zde nepsané pravidlo ohledně současných trendů a obecné přijatelnosti. Vzhledem k nedostatku legislativy, celková

podobnost obecném formátu kostýmů je neuvěřitelná. Nejsou žádná pravidla, která specifikují povinnost nošení šátku nebo brože z Tary nebo že šaty nebo šátek musí být vyšívány atd.

Zvyšující se celosvětový kontakt a stále se zvětšující rychlost, kterou se můžeme spojit, dnes znamená, že jakmile se objeví přijatelný trend na hlavní události v jakékoliv zemi, tak se tento trend velmi brzy objeví i v dalších zemích. Změny jsou následované celosvětově spíše během týdnů než desetiletí, jak tomu bylo v minulosti. Zprávy o inovacích v kostýmech viděných například na The World Championships (světovém šampionátu) jsou podány zpět do dalších kontinentů, zemí a oblastí během krátkého časového úseku. Když přijde řeč na taneční kostýmy nebo taneční styl, ani o jedné zemi nemůže být řečeno, že zaostává za jakoukoliv jinou zemí.

Změny nebo inovace v tanečních kostýmech jsou vnímané jako daleko přijatelnější, když jsou vnesené dobře známými tanečníky, vyhrávajícími nejvyšší ceny nebo významnými učiteli. Mohlo by se zdát, že jsou to šampióni, kdo rozhoduje o trendech v kostýmech. Je pravděpodobné, že nový kostým, zvláště pokud je nošený významným šampiónem a ještě více pokud je nošený poprvé na velké události, přitáhne hodně velkou pozornost a komentáře.

2 ABOUT IRISH DANCING

For better understanding of the text, it was decided to add basic information from the field of historical background of Ireland and its impact on Irish dancing than division of Irish dances and very basic information about single styles.

2.1 SHORT REVIEW OF HISTORY OF IRELAND AND ITS IMPACT ON IRISH DANCING

Development and spreading of Irish dancing is interwoven with Irish history. The main influence on Irish dancing had the settlement of Celts in the island of present Ireland. The Irish language has its origin in Celtic language and the Irish dancing use some of Irish words. The language is also a significant part of Irish culture as well as dancing. Another influence of Celts culture on Irish dancing is in use of decorating of Irish dancing costumes. The embroidery, used on the costumes, has essentially a form of a Celtic knot.

Another very important influence on all Irish culture, which means mainly language, music and dancing, had religion. Since 5th century are Irishmen Christians. The huge boom of Christianity came with Saint Patrick (387 – 465 DC), the patron of Irishmen. When he arrived to Ireland, there had been some groups of Christians but in inconsiderable quantity. At the time of his death, all Ireland had already professed Christianity thanks to him.

Normans came to the Ireland in 12th century. They adopted Irish culture despite of interdiction by Great Britain. They had some kind of freedom until Henry VIII., the King of Great Britain, at the beginning of 16th century noticed them. He tried to straighten his power in Ireland but the Irishmen resisted. In 1601 Ireland was defeated by Great Britain and Great Britain started to spread Protestantism in Ireland and it also meant that Irish culture was repressed. Christianity was banished but it survived

and in 18th century after years of oppression, Ireland had his hope back. Ireland gained its independence, it had its own parliamentary and only relation with Great Britain was that they had one (British) King.

This victory hadn't long duration but it was very important for propagation of Irish culture. It exist records of teachers of Irish dancing directly from that time. Each teacher worked in his region and taught both, common people and noblesse. He was usually colourfully dressed and wore a shillelagh and a hat. Dances were taught mainly in reel or jig rhythm, solo or in group. Arms and body didn't move all the steps were performed only by feet. Dancing was a social event and it was often performed at the crossroads and people danced under live music, most of violin.

At the beginning of 19th century, were established first Irish dancing schools in Ireland, for example in Cork, Limerick or Kerry.

After this period of harmony, the Irish Parliament was forced by the British Parliament to dissolve itself in 1800. What is more from 1845 to 1851 Ireland was affected by famine. In that time people were dependent on potatoes and it was hit by mould. British government didn't manage it well. The situation (famine and British inability) caused a big emigration of Irishmen to Great Britain but mainly to America. Following waves of emigration came after a civil war in 1922 and after Second World War.

However these surely were a disastrous affaires in Ireland, it was also the start of spreading Irish culture and Irish dancing behind its border. Because the emigrants didn't want to forgot who they were and where they came from and living in strange country was hard for them, they taught back on their habits and started to practice them which leded to propagation of Irish culture and in consequence to establishing Irish dancing schools all around the world.

This bitter time in Ireland was also a productive time in connection with "cheep" entertainment. Due to expensive food people usually have

no extra money which led to arrangements of Ceilí evenings where people amused by dancing, talking with each other.

The increase of Irish culture was supported in 1893 by establishing of Conradh na Gaeilge. Aim of the organisation is to boost Irish culture. In 1930 was founded An Coimisiún le Rincí Gaelacha by Conradh na Gaeilge in purpose to have a separate organisation for Irish dancing.

Since 1970 is held World Championship every year under An Coimisiún le Rincí Gaelacha. In 2010 was made a documentary film “Jig” about World Championship and about some participants from all over the world.

2.2 IRISH DANCES

Irish dances are divided to four types. The most famous is Step dancing, then Ceilí, Seán-nós and Set dance.

Step dancing is hold under An Rinci le Commisiún Gaelacha. It has its written steps. It is taught by qualified teachers (TCRG) and on feisanna dancers are valuated by qualified adjudicators (ADCRG).

Each TCRG can establish his own dancing school and each school has its own steps for majority of dances. Namely for Reel, Light Jig, Single Jig, Slip Jig for soft shoes and Heavy Jig (or also called Treble Jig) and Hornpipe for hard shoes. Each dancer can represent himself on feis, where he begins at the level of Beginners, and through Primary, Intermediate and Open he can get to World Championship.

Advancing to higher categories is specified in syllabus of every feis according to RTME rules.

“If a Beginner competition has 6 competitors or more, the first two places advance to the next grade regardless of ties. If a Beginner competition has 11 competitors or more, the first three places advance to the next grade, regardless of ties. (RTME ruling Sept 2007)

If a Primary competition has 6 competitors or more, the first place advances to the next grade. If a Primary competition has 11 dancers or more, the first 2 places advance to the next grade regardless of ties (RTME ruling, Jun 2011)” <http://www.rinceoiri.cz/wp-content/uploads/2015/04/prague-feis-syllabus20151.pdf>

From Intermediate advance always only one person to Open.

In these dances beside rhythm is also very important performance – lightness, moving only of feet and legs, pointed toes, crossed legs and turned out feet.

Ceilí are modern traditional dances danced only in soft shoes and performed especially on Ceilí evenings which purpose is the entertainment. It is connected with live music and we can see them frequently in a pub.

Ceilí has its written steps, there is special certificate for Ceilí teachers (TMRF) and some of them makes a part of TCRG and ADCRG which means that dancers can compete in these dances on the feisanna too.

Names of Ceilí dances mainly come from names of tunes on which are traditionally danced or names of region from where they comes. They are in reel or jig rhythm. It is a social dance so it is danced in pairs. For example “Four hand” is danced in two pairs facing each other. This formation is named square. Besides square formation they are performed in lines or circle.

Steps are step dancing’s basic steps so everyone can join. For underlining this fact, in Pilsen exist an Irish dancing group INIS, which offers as a part of their performance a teaching of Irish dancing. This teaching consist of simple Ceilí dance called “Every mans chance” which can dance everyone who wants to after five minutes.

Seán-nós or “old style” is more relaxed type of Irish dance. It evolved independently on step dancing style so except the music and rhythm it is a totally different dancing style.

Seán-nós is danced solely solo in shoes with hard sole (they are different from the hard shoes for Step dancing, they rather look like low shoes). Women have the sole sometimes hobnailed for being louder.

The style has its own steps which have to be learned but after all, it is a dance of improvisation on live music. The sounds are described as another part of music. For dancing Seán-nós suffice small space so sometimes it is danced on the top of barrel.

Due to winning of The All Ireland Talent Show is Emma O’Sullivan well known Seán-nós dancer in these days and as well is the dance thanks to her.

Set dance is a social dance and in contrary to Seán-nós it is danced in a big group of people. The basic formation called “set” is four pairs standing in square facing each other. Set dance is usually danced in this set (dancers cooperate together in one set), but some of them are danced in several sets (dancers cooperate together in one set and in particular time, people cooperate all together without limit of one set).

Set dance has a few basic steps which are similar to step dancing steps and to Seán-nós steps. It is danced by feet near the ground (no more than to the level of knees, rather up to the ankle level) and it is not energetically expensive all the more so memory exacting due to its duration. Difficulty of memorizing and its increasing number (earlier it was sufficient to know Set dances from neighbourhood, in these days is this method unsuitable) led to creation of a caller. It is a human who is telling which dance is to be danced than the figures which are the dance composed of and he is calling the figures during the dance. Thanks to caller and physical undemanding, Set dance can dance everyone who can basic steps of this or whichever Irish dance, in fact.

3 TEXT ANALYSIS

The source text was published in a book "Irish Dancing Costumes their origins and evolution" written and published in 1996 by Dr. John Cullinane as his seventh book published on topic of Irish dancing. Irish dancing was also topic of his MA thesis. He is "Irish Dancing Master, teacher and adjudicator, Vice Chairman of the Irish Dancing Commission", researcher and writer. He was born to a dancing family, he mentions his mother in the book and to Irish dancing friendly environment, he comes from Cork which is one of the County, where Irish dances have the richest history and where they are widespread. Starting dancing in the age of eleven, he began to teach Irish dancing after successful passing TCRG exams in Ireland. Although he is employed as a lector at Cork University, he established his Irish dancing school and in recent years he teaches predominantly abroad. In 2013 he was a guest on Bernard's Summer School 2013 (traditional summer school of Irish dances, music, singing and language with Czech and Irish lectors) in Prague.

Common reader is able to understand the general message however for complete understanding of some parts of the book is necessary to know something about Irish dancing or Irish culture. The book is intended for interested people in Irish culture who can be among others Irish dancers. In the future, the book could be a recommended literature for student of Irish dance or Irish culture at University.

For good comprehension of all information written in this part of book, the reader should know some cultural background. In following lines I will describe terms used in translated text.

In text are mentioned dances Jig, Hornpipe and Reel. They are not exactly the dances, but they are names of rhythm in which they are danced. Reel is 4/4 bar and is mainly danced in soft shoes. Hornpipe is 2/4 or 4/4 bar and is danced merely in hard shoes. Reel is regular contrary to Hornpipe which is more swaying. Jig is divided to next four

groups, but most important of them is Heavy Jig and Slip Jig. Heavy jig is 6/8 bar and is danced in hard shoes and Slip Jig is 9/6 bar and is danced in soft shoes. The names are not translated into Czech there is no Czech equivalent.

Author talks about “A Four Hand Reel” and “The Irish Jig” which are Ceilí dances in Reel and Jig rhythm. They are danced in pairs and as was mentioned above, they are social dances.

Cork Pipers Club, which is mentioned several times in the text, “was founded in 1898” (<http://www.corkpipersclub.com/about/>) and its aim is playing uilleann pipes and provide information on them and their history. Author talks about the Club in connection with Irish dancing but I did not find any information about this connection in contemporary sources.

The author talks about taking photos at the crossroads. The reason is obvious. As I mentioned above, dance was a social event and people from nearby villages gathered at the crossroads, played music and danced. That is why the reconstructed photos were taken at the crossroads.

We can hear the word Paddy especially from Englishman. It is a pejorative name for Irishman and comes from name Patrick. Saint Patrick is a patron of Ireland and his saint’s day is widely celebrated mainly in Ireland and America by Irish music, Irish dancing and other ways which are connected with Irish culture. That is the reason why the name is so closely associated with Irishman.

Gaelic League is an organisation which promotes the entire Irish culture. Its Irish name is Conradh na Gaeilge and until foundation The Commission of Irish Dancing (An Rinci le Commisiún Gaelacha) it supported the Irish dancing as well. This organisation was as a result from Gaelic revival which was a national revival which arose in consequence of diminishing Irish culture mainly the Irish language.

The Tara brooch is an artefact from (<http://www.museum.ie/en/exhibition/list/ten-major-pieces.aspx?article=f5023773-46ac-4f02-8ffd-8d7b73844fa4>) 8th century AD which we can find in National Museum of Ireland in Dublin. This old brooch is a model for temporal brooches used to adorn Irish dance costumes.

When author writes that his mother wore Irish Citizen's Army costume, it means that she was interested in independence of Ireland. It was one of national group "founded in 1908" (2) which aim was the independence of Ireland. Actions of these groups led to revolt and in consequence to Irish independence.

At last, the author talks about All-Ireland and World Championship. All-Ireland is the highest national competition in Irish dancing. The best dancers from All-Ireland qualify for World Championship. In Europe, we do not have any competition on the level of All-Ireland owing to lower number of dancers. In Europe, we have feisanna in some countries. In Czech Republic, we have one feis per year in the end of May in Prague. If the dancer wants to participate on more feisanna, he has chance for example in Bratislava, Milan, Munich and many others. European dancer qualifies for World Championship on feisanna. At World Championship dancers compete in their age category in one soft shoes dance and one hard shoes dance. Then he waits for recall (advancing to the finals) and dance a set dance (in hard shoes). For interested people I recommend a documentary film "Jig" which is about World Championship's competitors.

The whole book was written based on research, interviews and author's memories and experiences. It is a reference book accompanied by photographs. The aim of this book is to inform, give some extra information about Irish dancing, to describe Irish dancing costumes.

The book is written in formal language, the author used simple sentences but also long describing sentences. Sometimes he added

some information into brackets or used quotations and references, mainly the page number or the number of picture he referred to.

The grammar is rather simple. It is a description, which do not need much more than present simple, past simple and rarely past perfect tenses. The author often used demonstrative pronouns which we do not use so much in Czech so I had to often omit them in the Czech translation. I had to pay attention to word order so that the translated text sounds Czech.

It was mainly used basic vocabulary. The special vocabulary is connected with garment. Some of them are commonly used some of them are not used so often and some of them are completely strange to common reader. Most of the unknown words are tightly associated with Irish dancing costumes.

It is namely shillelagh, the wooden walking stick, sporran a small back of fur worn as an accessory of kilt. Brath is something as a shawl, it is described closely in the translated text by the author himself and it has not a Czech equivalent so I did not translate this word. Bawneen is a word expressing a type of yarn of wool. In this case, I chose to translate it as wool and left the origin name in brackets. The most difficult was to find the Czech equivalent to the word Coatee. From the English word, the common reader can find out that it is something similar to a coat but from the Czech word “redingot”, I imagine, not much readers have a clue what it is.

In text is a fair amount of names of people. I decided not to translate them and not to add the “ová” suffix to female surname. To indicate a gender I used a word “miss” or a forename. Names of dances and names of styles also were not translated because they are well known by a target group of readers and they are used in Czech language by their English names.

It is the same for the names of organisations. It was a little surprising that the author used English names for organisations. For example The Commission of Irish Dances is more known in its Irish name “An Coimisiún le Rincí Gaelacha”. Every feis syllabus for dancers use the Irish name.

4 GLOSSARY

English	Pronunciation	Word meaning	Czech
Shawl	ʃɔ:l		Šátek
Hooded cloak	'hʊdɪd kləʊk		Kabát s kapucí
Embroidery	ɪm'brɔɪdəri		výšivka
Sash	sæʃ		Šerpa
Cord	kɔ:d		Šňůra
To adorn	ə'dɔ:n		Zdobit
Waist 1	weɪst		Pas
Waist 2	weɪst		Opasek
Headgear	'hed ,grə		Pokrývka hlavy
Band	bænd		Stuha
Tiara	ti'ɑ:rə		Korunka
Knee breeches	ni: 'bri:tʃɪz		Pumpky nad kolena
Apron	'eɪprən		Zástěra
To drape	dreɪp		Přehodit
Attached	ə'tætʃt		Přípevněný
Brooch	brəʊtʃ		Brož
Headband	'hed ,bænd		Čelenka
Peasant	'pezənt		Lidový
Design	dɪ'zain		Styl
Genuine	'dʒenjʊn		Pravý
Garment	'gɑ:mənt		Oděv
Readily	'redɪli		Snadno
Battered	'bætəd		Otlučený
Shillelagh	ʃəli:lɔ	A wooden walking stick	Vycházková hůl
Fringed	frɪndʒd		Olemovaný
Fairly	'feəli		Docela

Saffron	'sæfrən		Šafrán
Sporran	'spɔrən	A small bag which men wear with a kilt	Brašnička
Fur	fɜ:		Kožešina
Close fitting	kləʊs 'fitɪŋ		Přiléhavý
Beret	'beret		Baret
To highlight	'haɪ ,laɪt		Zdůraznit
Brath	brɑ:θ	A piece of cloth falling down the back	
Mantle	'mæntəl		Plášť
Covering	'kʌvərɪŋ		Pokrývka
Pin	pɪn		Spona
Tailored	'teɪləd		Přiléhavý
Allegiance	ə 'li:dʒəns		Věrnost
Bawneen	'bɔ:ni:n	The yarn of wool	
Outdated	ˌaʊt'deɪtɪd		Zastaralý
Broad	brɔ:d		Široký
Plain	pleɪn		Jednobarevný
Bow	bəʊ		Mašle
Veil	veɪl		Závoj
To diminished in size	dɪ'mɪnɪʃt ɪn saɪz	Become smaller	Zmenšovat se
To reveal	rɪ 'vi:l		Odkrýt
Extent	ɪk'stɛnt		Míra
Coatee	'kəʊti:	A jacket with a short tails	Redingot
Feather	'feðə		Pírko
Tan	tæn	Light brown colour	Světlehnědá barva
Pleated	'pli:tɪd		Skládaný
Lace	leɪs		Krajka
Ruff	rʌf		Krejzlík
Rhinestone	'raɪn ,stəʊn	An imitation of precious	Štras

		stone	
Sequin	'si:kwin		Flitr
Diamante	,daɪə'mænti	An imitation of precious stone	Šaton
Waistband	'weɪst,bænd		Ozdobný pás
Affluence	'æfloəns		Blahobyt

4.1 Glossary of Irish terms

Irish	English
Feis, feissana	Competition, competitions
Conradh na Gaeilge	Gaelic league
An Coimisiún le Rincí Gaelacha	The commission of Irish Dancing
Uilleann	Pipes

5 SEZNAM LITERATURY

<http://www.irsko-aktualne.cz/historie>

2) <http://www.irsko.name/historie-irska2-cast/>

<http://www.clrg.ie/history.php>

<http://www.clrg.ie/allabout.php>

<http://www.bernards.cz/kratka-historie-id2008060025>

<http://www.bernards.cz/historie-irskych-tancu-v-cr-id2008060026>

<http://www.bernards.cz/irske-setove-tance-historie-a-soucasnost-id2008060016>

<http://www.bernards.cz/summer-school/uplynule-rocniky>

<http://www.europeirishdancing.com/>

<http://www.luasdance.cz/historie-irskych-tancu>

<http://www.bbc.co.uk/irish/articles/view/741/english/>

6 LIST OF ABBREVIATION

DC – before christ

TCRG - Teagascóir Choimisiúin le Rinci Gaelacha

ADCRG - Ard Diploma Coimisiuin le Rinci Gaelacha

atd. – a tak dále

C. P. C. – Cork Pipers Club

MA – Master degree

Dr. - Doctor

TMRF - Ceili Dance Teacher

RTME - Registered Teacher Mainland Europe

pozn. překl. – poznámka překladatele